

Hyvä ikä –messujen osallistujien vastauksia kysymykseen

Mitä sinä pidät tärkeänä, että vanhusneuvosto tekee?

Avoimen hallinnon tiskillä Hyvä Ikä – messuilla kysyttiin osallistujilta mitä he pitävät tärkeänä, että vanhusneuvosto tekee. Saimme yhteensä 110 vastaajaa 3.-4.10.2018. Moni nosti esiin useammankin asian. Tämä muistio on yhteenveto vastauksista.

Vanhusneuvoston rooli

Vanhusneuvoston roolista tuli paljon vastauksia. Vanhusneuvostojen näkyvyyttä toivottiin lisättävän. Nähtiin, että vanhusneuvostoista ei kovin yleisesti vielä tiedetä eikä niitä tunneta. Toivottiin siksi, että niitä ja niiden toimintaa tuotaisiin enemmän esille. Kun neuvostot tekevät itsensä näkyvämmäksi, niin ihmiset löytävät ne helpommin. Vanhusneuvoston pöytäkirjojen ja päätösten haluttiin olevan julkisia myös niin, että ne ovat helposti netistä löydettävissä. Ongelmana nähtiin, että asiat joista keskustellaan vanhusneuvostossa, eivät aina välity eteenpäin edes kaupungin muille sektoreille. Erittäin tärkeää olisi tuoda esille kentän tuntemuksia päätöksentekoa varten. Infoa enemmän miten ja kuka pääsee vanhusneuvostoon. Mitä muita tapoja on vaikuttaa?

Tiedottaminen vanhusneuvoston ulkopuolelle ja lehdissä on tärkeää. Vanhusneuvostojen yhteystiedot haluttiin paremmin näkyviin, jotta yhteydenotto olisi kunnan vanhuksille helpompaa. Toivottiin, että tiedotusta on muuallakin kuin netissä esimerkiksi palvelukeskusten infotauluilla. Mistä saa tietää, että kunnassa on vanhusneuvosto?

Vanhusneuvoston roolina nähtiin olevan tuoda esiin ikääntyneiden mielipiteitä, edistää ikääntyneiden mahdollisuutta vaikuttaa ja verkostoitua. Vanhusneuvoston tulisi tehdä aloitteita tärkeistä aiheista ja ajaa vanhusten asiaa sekä tiedottaa vanhusten oikeuksista. Vanhusneuvostojen tulisi tehdä vaativaa vanhuksien ihmisoikeuksien huomioimista päätöksenteossa sekä kunnassa, maakunnissa että valtakunnallisesti. Myös oman alueen edunvalvonta nähtiin keskeisenä.

Vanhusneuvoston toimijoista nähtiin, että olisi tärkeää, että vanhusneuvostoon valikoituisi sellaisia ihmisiä, jotka jaksavat vaikuttaa. Puheenjohtajan rooli tärkeä ja puheenjohtaja ei saa olla töykeä.

Puheenjohtajan merkitys on tärkeä imagolle ja puheenjohtajuus on palvelutehtävä. Vanhusneuvoston pitäisi aktivoitua ulospäin ja sen pitäisi edustaa laajaa näkemystä ja vaikuttavuutta. Toiminta ei saisi olla vain omien jäsenten koulutusta.

Vaikuttavuuden kannalta pidettiin olennaista sitä, miten kunnissa konkreettisesti otetaan neuvostot ja niiden ääni osaksi prosesseja. Tämä pitäisi vastuuttaa ja laittaa velvollisuudeksi ottaa mukana prosessiin. Neuvostojen tehtävä on pitää ”meteliä” vanhusten puolesta ja edistää tasapuolisuutta ja vanhuskuvan moninaisuutta.

Vanhusneuvostoista toivottiin keskustelua mediaan ja isoa keskustelua esimerkiksi osaksi Suomi Areenaa.

Vanhusasiainvaltuutettu

Useammassa vastauksessa toivottiin Suomeen vanhusasiainvaltuutettua, joka puolustaisi vanhuksia. Vanhusneuvostojen tehtäväksi nähtiin myös ajaa voimallisesti vanhusasiainvaltuutettua Suomeen. Eduskunnassa olisi oltava ihminen (asiamies) vanhusasioihin.

Palvelut ja hoito

Tärkeistä asioista, joita vanhusneuvostojen vastaajien mielestä tulisi ajaa, monet liittyivät palveluihin. Näitä oli toive saada tarpeeksi hoitajia palvelutaloihin. Muutenkin toivottiin resurssien lisäämistä kuten henkilöstön lisäämistä sekä määrän että henkilöstön ajan suhteen (aika = Käydään useammin ja ehditään olla kunnolla (kotihoito yms.). Kotihoitoon toivottiin lisää resursseja. Avustajia/vapaaehtoistyöntekijöitä yksinäisille ja laitoksissa oleville (mm. ulkoiluavuksi, kirjan luku, seuraksi, jutteleminen). Myös tukea omaisille, jotka hoitavat vanhuksia. Nähtiin, että hoitajien määrä täytyy saada pidettyä järkevänä eli tarpeeksi hoitajia, jotta vanhukset tulevat hoidetuksi hyvin ja hoitajat jaksavat eikä uuvu liiasta työstä.

Hoitajien työn laatuun haluttiin kiinnittää huomiota. Pitäisi olla minimimitavoitus esimerkiksi potilaiden siirrossa (potilassiirtokortti). Tämä on tarpeen, jotta osataan oikealla tavalla avustaa, ettei tuoteta kipua avustamisella. Tämä koskee niin hoitajien työtä kuin avustajia ja hoivaosastojen työntekijöitä Peruskoulutuksessa tämä ei tule esille kuin jossain valinnaisena. On pitkälti opettajien kiinnostuksesta kiinni. Miten tämän voisi saada opetussuunnitelmiin?

Toivottiin vanhuksille aktiviteettiä, vielä silloinkin, kun ovat laitoksessa. Olisi hyvä saada tekemään vielä siinäkin vaiheessa liikuntaa yms. Vanhuksille hyvät olot ja paljon aktiviteetteja. Erityisesti kuntien vanhuspalveluiden (ehkäisevien) kehittäminen. Ryhmätoiminnat yms olisivat tärkeitä. Erityisesti nostettiin esille ikääntyneiden kehitysvammaisten päivätoiminta.

Vanhusneuvostojen toivottiin pitävän vanhusten puolta inhimillisen hoidon/hoivan saatavuudessa ja valvovan vanhusten hyvää hoitoa. Niin ettei olla vain markkinatalouden ehdoilla. Jokaiselle pitäisi esimerkiksi olla itsestään selvä mahdollisuus riittävään hygieniaan, ruokaa oman maun mukaan ja päivittäinen ulkoilumahdollisuus. Muistisairaahan ihmisen hoitopolku ja kuntoutussuunnitelma vaativat huomiota. Muistihoitajia ja muistikoordinaattoreita haluttiin lisää/riittävästi. Vanhusneuvostoilta toivottiin huomiota ja ottamaan kantaa myös siihen, että nykyisin monissa sairaanhoitopiireissä palveluasumisen ja tehostetun ero on yöaikaisessa hoidossa. Palveluasumisen asukkaat ovat hoidollisesti tehostetun palvelun tarvitsevia. Hoitopalvelut on päivitettävä. Vanhusten rahalliset ja henkiset tuet myös tarvitsevat päivitystä.

Ruokapalvelujen osalta ihmeteltiin, ettei ruokalan pitäjiä aina kilpailuteta ja päädytään siihen, että ruoka on vanhuksille kalliimpaa. Myös ruokapalveluiden laskutuksissa oli ollut ongelmia (Vantaan kaupungin ruokapalvelun laskusta puuttuivat toimitusten päivämäärät).

Itsemääräämisoikeus

Vanhusneuvostojen haluttiin huolehtivan myös vanhusten itsemääräämisoikeuksien puolustamisesta, vaikuttamismahdollisuuksista ja mahdollisuuksista hyvään asumiseen ja hoitoon loppuun asti. Vastaajat olivat huolissaan pankkipalveluiden vähentymisestä kunnissa ja tämän vaikutuksesta itsemääräämisoikeuteen (vähentyminen), jos ei osaa käyttää digipalveluita. Toivottiin ratkaisuja pankkitunnusasian hoitamiseen niin, että omainen voisi hoitaa vanhuksen asioita laillisesti. Pitäisi huolehtia käytännössä vanhusten arkea helpottavista asioista mm. käteisrahan käyttömahdollisuudesta. Pankkien ja postien palvelut helposti kaikkien saataviksi Vanhusta olisi myös kuultava tarpeeksi omassa hoidossa ja muutoinkin. Vanhus osaa itse sanoa! Toivottiin, että vanhusneuvostot ottavat toimintakyvyltään heikompien ja muistisairaiden osallisuuden vahvemmin asiakseen ja edistävät tiedon saavutettavuutta.

Liikkuminen

Monissa vastauksissa toivottiin vanhusneuvostojen huolehtivan liikkumiseen liittyvistä kysymyksistä. Näitä olivat muun muassa liikkumaan pääsy, joka on tärkeää, että pääsee kotoa pois. Toivottiin sekä eläkeläisille busseihin alennuslippuja (HKL) ja että 65 vuotta ja yli saisivat ilmaisia matkoja, että pääsevät kaupunkiin. Esimerkkinä todettiin, että raha ei pienestä eläkkeestä riitä Vantaalta matkaan Helsinkiin (10 e), vaikka olisi tärkeä saada ihmiset liikkeelle. Vanhusnappulaa toivottiin joukkoliikenteeseen. Sen avulla bussi odottaisi liikkeellelähtöä. Myös liikkumisen esteettömyyteen kiinnitettiin huomiota. Vanhusneuvostojen toivottiin vaikuttavan hyvin jalankulkuteihin (rollaattoreilla ja jalkaisin kulkeminen). Liikkumiseen liittyen toivottiin Helsinkiin samalla lailla ilmaisia uimahallilippuja kuin on Espoossa ja Vantaalla. Myös liukuesteet mainittiin, samoin kuntosalitointi. Yleisestikin haluttiin vanhusystävällisen ympäristön tukemista.

Kotona asuminen

Monissa vastauksissa otettiin esille kotona asuminen. Haluttiin lisää panostusta kotona yksin asuvien oikeuksiin saada apuja ja mahdollisesti päästä tuettuun palveluasumiseen. Kotona asuvien vanhusten osallisuutta haluttiin vahvistaa. Toivottiin muun muassa, että kotona asuville annettaisiin turvaksi ranneke, vaikka ei olisikaan muistisairas. Niitä toivottiin jaettavan apuvälineinä myös näkövammaisille. Ikääntyvien kehitysvammaisten tilanne oli asia, jota haluttiin enemmän huomion kohteeksi. Siivouspalveluita haluttiin kuntoon. Apuvälineiden saamista haluttiin helpottaa ja niiden hankkimista tehdä halvemmaksi. Myös asumispalveluyksiköiden asukkaiden tilannetta haluttiin nostaa huomion kohteeksi.

Ilo

Vanhusneuvostojen tulisi kiinnittää huomiota myös iloon. Tarvitaan iloisia asumisympäristöjä ja enemmän hoitajia, avustajia ja aktivoijia. Ei pidä säästää aktiviteeteistä ja tarvitaan inhimillistä kosketusta, ei robottikoiria. Tarvitaan iloista laitoshoidtoa ja naurua laitoshoidtoon. Musiikkia, iloa ja huumoria tarvitaan joka tilanteeseen, eikä vaan kerran viikossa. Rakkaus on hyvin tärkeää vanhukille, samoin perheet ovat erittäin tärkeää ja tuovat iloa vanhusten elämään ja luovat uskoa tulevaan.

Lisäksi

Vanhusneuvostojen toivottiin myös kiinnittävän huomiota vanhusten oikeusapuun ja peruspalveluiden tarjontaan. Arvokas kuolema ja eutanasia nostettiin esille.

Tärkeänä pidettiin myös ikääntyneiden maahanmuuttajien huomioon ottamista.

Toivottiin, että jokaisella puolueella olisi oma eläkeläisjärjestö.

Toivottiin Celian palveluja tekemistä tunnetuksi vanhuksille.

Pidettiin tärkeänä, että keskityttäisiin enemmän ennalta ehkäisevään, kun nyt painopiste on terveyden ja sairauden hoidossa.

Ehdotettiin, että kanta.fi –palveluun voisi kytkeä myös yhteyden terveystieteiden palveluihin esimerkiksi linkin kuntien terveystieteisiin.

Tietosuojaa pidettiin tärkeinä erityisesti henkilökohtaisessa palveluasioinnissa.